

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 6.6.2014
COM(2014) 332 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**o strategickém rámci EU pro ochranu zdraví a bezpečnosti při práci na období 2014–
2020**

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o strategickém rámci EU pro ochranu zdraví a bezpečnost při práci na období 2014–2020

1. ÚVOD – NÁSTIN SITUACE

Strategickým cílem Evropské komise je zaručit bezpečné a zdravé pracovní prostředí pro více než 217 milionů pracovníků v EU a o dosažení tohoto cíle usiluje v těsné spolupráci s členskými státy, sociálními partnery a dalšími orgány a subjekty EU. Vzhledem k tomu, že rizika pro zdraví a bezpečnost pracovníků jsou v celé EU podobná, je jasnou úlohou Unie pomáhat členským státům účinněji čelit těmto rizikům a zaručit rovnocenné podmínky v celé EU. Tuto úlohu výslovně uznává Smlouva¹, která Unii přiznává sdílenou pravomoc podporovat spolupráci členských států a přijímat směrnice, jimiž se stanoví minimální požadavky týkající se zlepšování pracovního prostředí, s cílem chránit zdraví a bezpečnost pracovníků. safety.

Již řadu let probíhá akce EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to ve strategickém politickém rámci, který má dvě hlavní složky:

1. ucelený soubor právních předpisů EU, které se vztahují na nejvýznamnější pracovní rizika a stanoví společné definice, struktury a pravidla, jež členské státy přizpůsobují svým různorodým vnitrostátním okolnostem, a
2. řadu víceletých akčních programů, které probíhaly v letech 1978 až 2002, na něž navázaly evropské strategie (pokrývající období let 2002–2006 a 2007–2012), které měly určit priority a společné cíle, vymezit rámec pro koordinaci vnitrostátních politik a prosazovat celostní kulturu prevence. Na základě strategie na období let 2007–2012 zavedlo 27 členských států vnitrostátní strategie.

Prevence rizik a prosazování bezpečnějších a zdravějších podmínek na pracovišti jsou klíčem nejen ke zlepšování kvality pracovních míst a pracovních podmínek, ale také ke zvyšování konkurenceschopnosti. Jsou-li pracovníci zdraví, má to přímý a měřitelný kladný vliv na produktivitu, rovněž to přispívá ke zlepšení udržitelnosti systémů sociálního zabezpečení. Předcházení tomu, aby se pracovníkům stávaly vážné pracovní úrazy nebo aby trpěli nemocemi z povolání, a podpora zdraví pracovníků po celý jejich produktivní život počínaje prvním zaměstnáním jsou klíčem k tomu, aby lidé mohli pracovat déle. Tyto snahy proto přispívají k řešení dlouhodobých účinků stárnutí obyvatelstva, a to v souladu s cíli strategie Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění². Hlavní směr politik zaměstnanosti č. 7 zejména zdůraznil, že je třeba podporovat kvalitu pracovních míst. Balíček opatření v oblasti zaměstnanosti³ zdůraznil, že zlepšení pracovních podmínek má příznivý vliv na produktivitu a konkurenceschopnost.

Investice do ochrany zdraví a bezpečnosti při práci přispívají k dobrým podmínkám pracovníků a jsou hospodárné. Podle nedávných odhadů mohou mít investice v této oblasti

¹ Články 151 a 153 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

² KOM(2010) 2020 a COM(2014) 130 final.

³ COM(2012) 0173 final.

vysokou návratnost, která dosahuje průměrné hodnoty 2,2⁴ a pohybuje se v rozmezí od 1,29 do 2,89⁵.

Výsledky hodnocení strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012⁶ potvrzují hodnotu strategického rámce EU z hlediska politické akce v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a je z nich patrné, že další pokračování strategického přístupu na úrovni EU má silnou podporu zúčastněných subjektů. Hodnocení zdůrazňuje, že je třeba přezkoumat cíle, priority a pracovní metody, aby bylo možné přizpůsobit politický rámec EU měnícím se pracovním modelům a novým a vznikajícím rizikům.

V roce 2013 Komise zahájila veřejnou internetovou konzultaci⁷, aby zjistila, jaké mají zúčastněné subjekty názory na provádění předcházející strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a na to, kterým směrem by měly vést další kroky. Více než 500 odpovědí potvrdilo, že je v této oblasti nutné pokračovat v koordinaci na úrovni EU, rovněž byly vzneseny užitečné návrhy ohledně obsahu nového strategického rámce. Převážná většina respondentů se domnívala, že je třeba důrazněji usilovat o to, aby se snížila administrativní zátěž a náklady malých a středních podniků na dodržování právních předpisů. Většina respondentů rovněž uvedla, že ve snaze dosáhnout těchto cílů je třeba zachovat vysokou úroveň dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to bez ohledu na velikost společnosti.

Při navrhování strategického rámce pro ochranu zdraví a bezpečnost při práci na období 2014–2020 Komise náležitě zohlednila řadu příspěvků; všechny podporovaly zahájení strategické politické iniciativy, a to zejména příspěvky od Evropského parlamentu⁸, Poradního výboru pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci⁹ a Výboru vysokých inspektorů práce (SLIC)¹⁰.

K ukončení konzultačního procesu uspořádala Komise konferenci o „pracovních podmínkách“¹¹, na níž se sešly hlavní zúčastněné subjekty, aby diskutovaly o hlavních problémech a prioritách při zlepšování ochrany zdraví a bezpečnosti na pracovišti.

Tento strategický rámec bude prováděn souběžně s následným hodnocením právních předpisů EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které podle očekávání dojde k závěrům do konce roku 2015. Toto hodnocení, které je vyžadováno rámcovou směrnicí 89/391/EHS a je součástí Programu Komise pro účelnost a účinnost právních předpisů (REFIT)¹², posílí důkazní základnu pro případné nové budoucí iniciativy. Z toho důvodu a vzhledem k zásadnímu významu této činnosti bude v roce 2016 přezkoumán stávající strategický rámec,

⁴ Mezinárodní asociace sociálního zabezpečení (ISSA), *Návratnost prevence: výpočty nákladů a přínosů spojených s investicemi do bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve společnostech*, <http://www.issa.int>.

⁵ BenOSH, *Sociálně ekonomické náklady spojené s pracovními úrazy a nemocemi z povolání (Socio-economic costs of accidents at work and work-related ill health)*, <http://ec.europa.eu/social>.

⁶ SWD(2013) 202.

⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=333&langId=en&consultId=13&visib=0&furtherConsult=yes>

⁸ Usnesení Evropského parlamentu A7-0409/2011 ze dne 15. prosince 2011 o přezkumu evropské strategie v polovině období; usnesení Evropského parlamentu 2013/2685(RSP) ze dne 12. září 2013 o evropské strategii pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

⁹ Stanovisko přijaté dne 1. prosince 2011.

¹⁰ Stanovisko přijaté dne 9. února 2012.

¹¹ Konference o pracovních podmínkách uspořádaná dne 28. dubna 2014.

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=88&eventsId=979&furtherEvents=yes>

¹² COM(2012) 746.

aby byly v plném rozsahu zohledněny výsledky tohoto hodnocení a přezkum strategie Evropa 2020.

Toto sdělení vymezuje hlavní strategické cíle a škálu opatření na podporu zdraví a bezpečnosti pracovníků (část 4), a to na základě identifikace přetrvávajících problémů (část 2) a hlavních výzev (část 3).

2. VYHODNOCENÍ – POKROK A PŘETRAVÁVAJÍCÍ PROBLÉMY V OBLASTI OCHRANY ZDRAVÍ A BEZPEČNOSTI PŘI PRÁCI

Zlepšení, jichž bylo dosaženo ve výsledcích EU v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti při práci během posledních 25 let, lze do značné míry přičítat komplexním právním předpisům a politickým opatřením zavedeným a prováděným Unií, členskými státy a zúčastněnými subjekty, např. sociálními partnery.

Byla provedena většina legislativních a nelegislativních iniciativ vymezených ve strategii EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012.

Strategie EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vymezila společný rámec pro koordinaci a nastolila společný směr. 27 členských států má nyní vnitrostátní strategii pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, přizpůsobenou vnitrostátnímu kontextu a klíčovým prioritním oblastem. Míra výskytu pracovních úrazů, které měly za následek více než třídní nepřítomnost v práci, byl v EU v letech 2007 až 2011 snížen o 27,9 %¹³. K posílení kultury prevence rizik přispěly iniciativy na zvyšování povědomí prováděné na úrovni EU i na úrovni členských států.

Podle nedávného průzkumu Eurobarometr¹⁴ vyjadřuje velká většina pracovníků spokojenost s ochranou zdraví a bezpečností na pracovišti ve svém nynějším zaměstnání (85 %) a více než tři čtvrtiny (77 %) uvádějí, že informace a/nebo odborná příprava týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou na jejich pracovišti k dispozici.

Hodnocení strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období 2007–2012 potvrdilo, že provádění strategie EU bylo celkově účinné a že její hlavní cíle byly splněny. Strategie EU pomohla zdokonalit provádění právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a objasnit pravidla EU. Provádění je však i nadále výzvou, a to zejména pro malé a střední podniky, které čelí obtížím při dodržování určitých požadavků právních předpisů. Kromě toho vznikly určité mezery, zejména pokud jde o dopad na jednotlivé společnosti na místní úrovni, zejména malé a střední podniky. Zatímco vládní orgány se na provádění strategie aktivně podílely, bylo obtížnější přimět i ostatní partnery z EU, zejména vnitrostátní sociální partnery, aby se se strategií ztotožnili. Shromažďování statistických údajů ani vývoj nástrojů pro monitorování nebyly dostatečné. Hodnocení strategie na období let 2007–2012 zejména zdůrazňuje, že je třeba účinněji se zabývat vlivem konkrétních preventivních opatření na jednotlivé společnosti (zejména malé a střední podniky), vzájemným působením záležitostí týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a záležitostí týkajících se životního prostředí a chemických látek a účinnou prevencí nemocí z povolání a onemocnění souvisejících s prací.

¹³ Evropské statistiky o pracovních úrazech (European Statistics on Accidents at Work, ESAW), odhad Eurostatu. Údaje pro klasifikaci NACE Rev. 2, odvětví A C-N.

¹⁴ Bleskový průzkum Eurobarometr týkající se pracovních podmínek
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/flash_arch_404_391_en.htm#398.

Navzdory výraznému snížení počtu úrazů a lepší prevenci je třeba ochranu zdraví a bezpečnost při práci v EU dále zlepšovat.

- Každoročně zahyne na následky pracovních úrazů více než 4 000 pracovníků a více než tři miliony pracovníků utrpí při práci vážný úraz, který je příčinou více než třídní nepřítomnosti v práci¹⁵.
- 24,2 % pracovníků se domnívá, že je prací ohroženo jejich zdraví a bezpečnost, a 25 % prohlásilo, že práce má na jejich zdraví převážně nepříznivý vliv¹⁶.
- Kromě lidského utrpení jsou nepříjemně vysoké také náklady, které vznikají z důvodu nepřítomnosti v práci kvůli pracovním úrazům či onemocněním. V Německu došlo v důsledku toho, že pracovníci nebyli v práci přítomni 460 milionů dnů za rok, k odhadované ztrátě produktivity ve výši 3,1 % HDP¹⁷.
- Nepříjemně vysoké jsou také náklady na sociální zabezpečení, které lze přičítat nemocem a úrazům. V rozpočtovém roce 2010/11 dosáhly čisté náklady vlády jen v samotném Spojeném království podle odhadů 2 381 GBP¹⁸.

Aby se dále zlepšovala ochrana zdraví a bezpečnost pracovníků, jak to požaduje Smlouva (články 153 a 156), by Komise měla přijímat soustavně koncepční opatření ve spolupráci s členskými státy. Hospodářské a sociální přínosy veřejné politiky v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti při práci jsou řádně zdokumentovány, pokud jde o pozitivní dopad na růst a vyšší produktivitu, snížení počtu úrazů a omezení výskytu vážných onemocnění. Při přijímání opatření by však měly být náležitě zohledněny náklady společností.

3. JAKÉ JSOU HLAVNÍ VÝZVY?

Z vyhodnocení v předchozím oddíle vyplývají hlavní výzvy, které jsou společné pro celou Unii a vyžadují další politickou akci.

- **První výzva: Zdokonalit provádění v členských státech, a to zejména posílením schopnosti mikropodniků a malých a středních podniků zavádět účinná a hospodárná opatření pro předcházení rizikům**

Členské státy přistupují k praktickému provádění právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci různě. To je důležité zejména s ohledem na stupeň, v němž jsou požadavky plněny v soukromých společnostech a subjektech veřejného sektoru v různých odvětvích hospodářské činnosti a v různě velikých společnostech.

Ve většině případů zůstává rozsah a účinnost řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci mimořádnou výzvou pro mikropodniky a malé a střední podniky. Menší zařízení mají sklon dodržovat vnitrostátní pravidla a pravidla EU v menší míře a ve srovnání s velkými zařízeními vykazují nižší počet opatření k řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci¹⁹.

To má řadu příčin, které sahají od obtíží, jež jsou neoddělitelně spjaté s dodržováním regulačních a správních ustanovení a často souvisejí s nedostatkem přímo dostupných

¹⁵ Evropské statistiky o pracovních úrazech (European Statistics on Accidents at Work, ESAW), 2011.

¹⁶ Průzkum pracovních podmínek v Evropě (European Working Conditions Survey, EWCS), 2010.

¹⁷ Zpráva úřadu BAuA a ministerstva práce *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci*, 2011.

¹⁸ Náklady Británie spojené s úmrtími na pracovišti a samostatně nahlášenými úrazy a špatným zdravotním stavem (Costs to Britain of workplace fatalities and self-reported injuries and ill-health), 2010/11, HSE, 2013.

¹⁹ Velikost zařízení, průmyslového odvětví a země jsou podle zprávy o evropském průzkumu podniků na téma nových a vznikajících rizik (Enterprise Survey on New and Emerging Risks, ESENER) nejsilnějšími faktory, které určují rozsah řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v zařízeních.

odborných znalostí, po nedostatečné povědomí o závazcích, neexistenci pokynů a nedostatečné vynucování právních předpisů. Náklady na dodržování předpisů jsou rovněž v poměrném vyjádření vyšší u malých a středních podniků.

Komise a Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU-OSHA) v rámci strategie na období 2007–2012 vyvinuly praktické pokyny a materiály týkající se osvědčených postupů, aby se podpořilo provádění opatření v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v malých a středních podnicích. Hlavním přínosem, díky němuž mohou malé a střední podniky snadněji plnit požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, je interaktivní online nástroj pro posuzování rizik (OiRA)²⁰ vyvinutý agenturou EU-OSHA. Je však třeba vyvinout soustředěnější úsilí na úrovni EU a úrovni vnitrostátní. Při vymezování a zavádění regulačních opatření v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci by tvůrci politiky měli vzít v úvahu konkrétní okolnosti a omezení mikropodniků a malých podniků. Tvůrci politiky nemohou předpokládat, že velké a malé podniky budou plnit povinnosti, které vyplývají z pravidel v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve stejné míře nebo že jim v této souvislosti vzniknou stejné poměrné náklady.

Je třeba zavést jednodušší a účinnější řešení, která by zohledňovala situaci mikropodniků a malých a středních podniků, a tím zaručit účinnou ochranu zdraví a bezpečnost pracovníků na všech pracovištích jakékoli velikosti. K tomu je zapotřebí ve vhodných případech zjednodušit právní předpisy a poskytnout mikropodnikům a malým podnikům pokyny a podporu, které budou přizpůsobené konkrétním požadavkům, aby mohly tyto podniky snadněji posuzovat rizika.

- **Druhá výzva: Zdokonalit prevenci onemocnění souvisejících s prací řešením stávajících, nových a vznikajících rizik**

Nemoci z povolání včetně onemocnění způsobených či zhoršených nepříznivými pracovními podmínkami představují pro pracovníky, společnosti a systémy sociálního zabezpečení značnou zátěž²¹.

Podle nejnovějších dostupných odhadů Mezinárodní organizace práce (ILO)²² dosáhl celkový počet smrtelných onemocnění souvisejících s prací v roce 2008 v EU-27 159 500 případů, hlavní příčinou úmrtí byla rakovina (95 500 případů). Odhaduje se, že 4 % až 8,5 % celkového počtu úmrtí na rakovinu lze připsat expozici v zaměstnání. Počet úmrtí v souvislosti s chemickými látkami představoval téměř polovinu celkového počtu úmrtí souvisejících s prací.

Bylo vyvinuto značné úsilí, aby se předcházelo nemocem z povolání a novým či vznikajícím rizikům. Byly zavedeny právní předpisy EU, které regulují chemické látky, aby se zaručila vysoká úroveň ochrany lidského zdraví a životního prostředí (nařízení REACH²³ a nařízení

²⁰ <http://www.oiraproject.eu/> OiRA je webová platforma, která umožňuje tvořit nástroje pro odvětvové posuzování rizik, a to v jakémkoli jazyce, snadno a standardně. Umožňuje budovat snadno použitelné, bezplatné internetové nástroje, které mohou mikroorganizacím a malým organizacím pomoci zavést postupný proces posuzování rizik, jenž začíná identifikací a hodnocením rizik na pracovišti, poté následuje rozhodování a provádění preventivních opatření, celý proces končí monitorováním a podáváním zpráv.

²¹ Viz např. zvláštní studie o této problematice: Binazzi et al., *The burden of mortality with costs in productivity loss from occupational cancer in Italy* (Zátěž úmrtnosti v souvislosti s náklady na ztrátu produktivity v důsledku rakoviny vzniklé při výkonu povolání v Itálii), *American Journal of Industrial Medicine*, listopad 2013; 56(11): s. 1272–9.

²² <http://www.ilo.org/safework/lang--en/index.htm>
http://www.ilo.org/public/english/region/eurpro/moscow/areas/safety/docs/safety_in_numbers_en.pdf

²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), Úř. věst. L 336, 29.5.2007.

o klasifikaci, označování a balení látek a směsí²⁴) a řešily otázky expozice elektromagnetickým polím. Zároveň byla přijata nelegislativní opatření včetně šíření informací, výměny osvědčených postupů, agentura EU OSHA také zahájila celoevropské kampaně na zvyšování povědomí, které se konají dvakrát ročně²⁵. Vzhledem k vážnosti problému je třeba i nadále věnovat zvláštní pozornost rakovině vznikající při výkonu povolání, onemocněním způsobeným azbestem, plicním onemocněním, kožním onemocněním, astmatu a dalším chronickým nemocem.

I když řada nových technologií a inovací v organizaci práce výrazně zlepšila pohodu na pracovišti a pracovní podmínky, k účinné prevenci onemocnění souvisejících s prací je nutné předvídat nepříznivé účinky nových technologií na zdraví a bezpečnost pracovníků. Výsledkem průmyslového uplatnění nových technologií jsou nové výrobky a procesy, které je třeba dostatečně vyzkoušet a zkontrolovat, aby se zaručilo, že jsou bezpečné a nepředstavují vážné nebezpečí pro spotřebitele a pracovníky. Jedním z příkladů jsou nanomateriály, neboť mohou mít jedinečné vlastnosti vyžadující nové metody pro zkoušení toxicity a nástroje pro předvídání rizik od fáze vývoje produktu, aby bylo možné řádně zvážit bezpečnostní aspekty. Je třeba se zabývat i dalšími vznikajícími riziky spojenými s vývojem biotechnologií a ekologických technologií.

Změny v organizaci práce vyvolané vývojem informačních technologií, zejména změny, které umožňují soustavnou konektivitu, otevírají obrovské možnosti pro pružný a interaktivní pracovní proces. Rovněž se zvyšuje různorodost pracovní síly, což se odráží v nových atypických smluvních ujednáních a pracovních modelech, ve vyšším pohybu pracovních sil, který souvisí s krátkodobějšími pracovními úkoly, zejména u mladších pracovníků. Avšak podle nedávného průzkumu Eurobarometr pracovníci považují stress za jedno z hlavních pracovních rizik (53 %), po něm následují ergonomická rizika (opakující se pohyby nebo únavné či bolestivé polohy (28 %) a každodenní zvedání, přenášení nebo přemísťování břemen (24 %). Zvláštní pozornost by měla být věnována řešení vlivu změn v organizaci práce z hlediska fyzického a duševního zdraví. Zejména ženy mohou být v důsledku povahy určitých povolání, v nichž jsou nadměrně zastoupeny, vystaveny zvláštním rizikům, např. poruchám svalové a kosterní soustavy či některým druhům rakoviny²⁶.

- **Třetí výzva: Vyrovnat se s demografickou změnou**

Obyvatelstvo EU stárne a počet lidí ve věku 60 let či vyšším v EU každý rok vzrůstá o více než dva miliony. Rovněž stárne ekonomicky aktivní obyvatelstvo a zvyšuje se podíl starších pracovníků v poměru k pracovníkům mladším. Podle odhadu počtu obyvatel provedeného Eurostatem (Europop 2010) vzroste podle očekávání počet ekonomicky aktivních obyvatel ve věku mezi 55 a 64 lety v EU-27 v letech 2010 až 2030 přibližně o 16 %.

Bílá kniha Komise o důchodech vyzývá k prodloužení pracovního života s cílem zachovat odpovídající a udržitelné důchodové systémy. To bude vyžadovat odpovídající pracovní podmínky²⁷.

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 ze dne 18. prosince 2006 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, Úř. věst. L 353, 31.12.2008.

²⁵ Kampaně EU-OSHA 2012–13 o „společném postupu při prevenci rizik“.

Kampaně EU-OSHA 2010–11 o „bezpečné údržbě“.

Kampaně EU-OSHA 2008–09 o „posuzování rizik“.

Kampaně EU-OSHA 2007–08 o „iniciativě pro zdravé pracoviště“.

²⁶ EU-OSHA, 2013. *Nová rizika a trendy v oblasti bezpečnosti a zdraví žen při práci (New risks and trends in the safety and health of women at work)*. <https://osha.europa.eu/en/publications/reports/new-risks-and-trends-in-the-safety-and-health-of-women-at-work/view>.

²⁷ Bílá kniha. *Agenda pro přiměřené, udržitelné a spolehlivé důchody*, COM(2012) 55 final.

Dobrý zdravotní stav a bezpečnost pracovníků jsou nezbytné pro udržitelný pracovní život a aktivní a zdravé stárnutí, a to zejména s ohledem na stárnoucí obyvatelstvo v aktivním věku a prodlužující se pracovní život. To vyžaduje, aby bylo v průběhu celého pracovního života stále různorodější pracovní síly zajištěno bezpečné a zdravé prostředí. Pro dosažení tohoto cíle má zásadní význam prosazování kultury prevence.

Úspěšné prodlužování pracovní dráhy ve velké míře závisí na vhodném přizpůsobení pracoviště a organizace práce včetně pracovní doby, na dostupnosti pracoviště a zásadách do pracoviště, které jsou zaměřeny na starší pracovníky. Rovněž je třeba rozvíjet celoživotní zaměstnatelnost, aby bylo možné vyrovnat se s měnícími se schopnostmi pracovníků v důsledku stárnutí. Širokou škálu možností, jak zlepšit zaměstnatelnost, nabízejí inovační výrobky a služby IKT (např. pro asistovanou „práci“ v přirozeném prostředí). Kromě toho je třeba přijmout opatření pro reintegraci a rehabilitaci, která lidem umožní brzký návrat do práce po úrazu či nemoci, aby se zabránilo trvalému vyloučení pracovníků z trhu práce.

4. KLÍČOVÉ STRATEGICKÉ CÍLE

Aby bylo možné na tři výzvy popsané v oddíle 3 reagovat celostním způsobem, který by průřezově obsáhl více témat, Komise navrhuje řadu opatření, která je třeba provést a rozvíjet v těsné spolupráci s členskými státy, sociálními partnery a dalšími zúčastněnými subjekty a která jsou seskupena do sedmi klíčových strategických cílů. Míra, v níž jsou tyto cíle plněny, a pokrok při provádění akčního plánu budou systematicky monitorovány a vyhodnocovány a výsledné údaje budou poté zohledněny v rámci hodnocení právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

4.1 Hlouběji konsolidovat vnitrostátní strategie

Koordinační úloha EU je obecně uznávána a považována za důvěryhodnou. Z hodnocení strategie EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci na období let 2007–2012 vyšlo najevo, že 27 členských států zavedlo vnitrostátní strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a že tyto strategie jsou v souladu se strategií EU.

Souhrnná analýza vnitrostátních strategií ukazuje, že tyto strategie obecně odrážejí priority stanovené ve strategii EU a zároveň je přizpůsobují relevantnímu vnitrostátnímu kontextu. Ve většině členských států zúčastněné subjekty na vnitrostátní úrovni zdůraznily, že strategie EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci přispěla k tomu, že problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byla zařazena na vysokou příčku vnitrostátní politické agendy, a že ovlivnila vnitrostátní rozhodování v této oblasti. EU však může provádění vnitrostátních strategií podpořit ještě důrazněji a systematictěji, a to koordinací politik, prostřednictvím vzájemného učení a využíváním finančních prostředků EU. Členské státy se vybízejí, aby zvážily přezkum svých vnitrostátních strategií s ohledem na nový strategický rámec EU pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, a to na základě důkladné konzultace zúčastněných subjektů včetně sociálních partnerů.

Opatření od roku 2014:

- přezkoumat vnitrostátní strategie pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci s ohledem na nový strategický rámec EU → členské státy za konzultace s relevantními zúčastněnými subjekty včetně sociálních partnerů,
- vytvořit databázi všech vnitrostátních strategických rámců pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci → Komise ve spolupráci s EU-OSHA a

- určit kontaktní místa pro vnitrostátní strategie (členské státy), jejichž zástupci se budou pravidelně setkávat za účelem zmapování a výměny osvědčených postupů → Komise, EU-OSHA, Poradní výbor pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a Výbor vysokých inspektorů práce.

4.2 Usnadnit zejména mikropodnikům a malým podnikům dodržování právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Pro malé a střední podniky je obtížnější dodržovat požadavky právních předpisů v této oblasti. Proto je nanejvýš důležité zlepšit kvalitu pokynů a vytvořit praktické nástroje, které jim usnadní dodržování právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Při provádění opatření na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni budou zohledněny potřeby mikropodniků a malých podniků a budou rovněž odpovídajícím způsobem přizpůsobeny jednotlivé nástroje, např. nástroj OiRA.

Opatření od roku 2014:

- poskytovat finanční a technickou podporu při provádění nástroje OiRA a jiných nástrojů IT v členských státech, a to s důrazem na prioritní odvětví → členské státy za podpory z Evropského sociálního fondu (ESF) a EU-OSHA,
- vypracovat pokyny a určit příklady osvědčených postupů, a to s ohledem na zvláštní povahu a podmínky malých a středních podniků, a zejména mikropodniků → Komise a EU-OSHA,
- prosazovat výměnu osvědčených postupů, čímž budou malé a střední podniky podněcovány většími podniky v rámci řetězce zadavatel-dodavatel-kupující k tomu, aby zlepšily bezpečnost a ochranu zdraví při práci → Komise ve spolupráci s členskými státy a Poradním výborem pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a
- pokračovat v kampaních na zvyšování povědomí → Komise ve spolupráci s členskými státy a EU-OSHA.

4.3 Lépe vynucovat právní předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Návštěva inspektora práce bývá často prvním okamžikem, kdy si společnosti a pracovníci uvědomí, že existují předpisy o ochraně zdraví a bezpečnosti při práci. Z toho je patrné, že v obecném povědomí existují určité mezery, jimiž je třeba se systematicky zabývat. Je nanejvýš důležité, aby inspektoři práce byli vnímáni jako osoby, které usnadňují dodržování právních předpisů, nikoli jako osoby, které brání obchodní činnosti.

Inspektoráty práce rovněž hrají klíčovou úlohu při identifikaci neohlášené práce a odrazování od ní. Právě proto by inspekce, třebaže jsou vždy zaměřené na dodržování předpisů, měly podniky podporovat a měly by se náležitě soustředit na konkrétní rizika. V EU působí přibližně 20 000 inspektorů práce – přibližně jeden inspektor na 9 000 pracovníků, kteří spadají pod relevantní vnitrostátní inspektoráty práce²⁸. Tito inspektoři provádějí dohromady přibližně 1 500 000 inspekci ročně²⁹.

²⁸ Zprávy vnitrostátních inspektorátů práce za rok 2011, zaslané výboru SLIC.

²⁹ Zprávy vnitrostátních inspektorátů práce za rok 2009, zaslané výboru SLIC.

Účinnost inspekce práce do značné míry závisí na odborných znalostech inspektorů a na jejich schopnosti provádět tyto inspekce. Inspektory práce je třeba vyškolit v otázkách týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a zejména vznikajících rizik a nových technologií, aby mohli řádně provádět inspekce zaměřené na rizika.

Vzhledem k rozpočtovým omezením by mohly být lépe využívány programy financování EU (včetně ESF), aby se pro inspektoráty práce zajistily nezbytné zdroje. Nástrojem ke zvýšení účinnosti těchto zdrojů dosud byla a měla by i nadále být výměna osvědčených postupů mezi inspektoráty práce na úrovni EU.

Opatření od roku 2014:

- zmapovat zdroje inspektorátů práce a vyhodnotit jejich schopnost plnit povinnosti při vynucování právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci → Výbor vrchních inspektorů práce (SLIC),
- vyhodnotit program výměny / školení inspektorů práce a zkoumat způsoby, jak posílit stávající nástroje pro spolupráci v rámci výboru SLIC, a to s ohledem na nové výzvy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci → Komise ve spolupráci s výborem SLIC a
- posoudit, jak účinné jsou sankce a správní pokuty ukládané členskými státy, jakož i další opatření v rámci „měkkého vynucování“ a netradičních způsobů monitorování míry, v níž jsou dodržovány právní předpisy → Komise ve spolupráci s členskými státy prostřednictvím výboru SLIC a Poradního výboru pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

4.4 Zjednodušit stávající právní předpisy

V souladu s cíli programu REFIT³⁰ se od Komise, ostatních orgánů EU a členských států vyžaduje soustavné společné úsilí o zjednodušení právních předpisů EU a odstranění zbytečné administrativní zátěže. V nadcházejících letech bude především nutné posoudit, zda stávající právní předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci slouží svému účelu, prozkoumat, jak by bylo možné zlepšit jejich provádění, a zaručit lepší, účinné a rovnocenné dodržování právních předpisů jak členskými státy, tak podniky.

V souladu se směrnicí 89/391/EHS Komise provádí komplexní hodnocení celého souboru právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci³¹. V rámci této činnosti členské státy nedávno předložily Komisi své národní zprávy o provádění 24 směrnic v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Komise v současnosti tyto národní zprávy o provádění analyzuje a výsledné údaje zohlední v hodnocení.

Hodnocení bude věnovat zvláštní pozornost určení příležitostí ke zjednodušení a/nebo snížení administrativní zátěže, a to zejména pro mikropodniky a malé podniky, přičemž by zároveň měla být zachována vysoká úroveň ochrany zdraví a bezpečnosti pracovníků. Tento proces je relevantní nejen pro právo EU, ale také pro vnitrostátní právní a správní ustanovení, která právo EU provádějí. Členské státy se proto vybízejí, aby souběžně provedly podobný úkon. Výsledky hodnocení, které budou k dispozici v roce 2015, budou zohledněny jako součást přezkumu strategického rámce v roce 2016.

³⁰ COM(2013) 685 final.

³¹ V souladu s článkem 17a směrnice Rady 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, Úř. věst. L 183, 29.6.1989, s. 1.

Opatření od roku 2014:

- určit příležitosti ke zjednodušení a/nebo snížení administrativní zátěže v rámci hodnocení právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a podporovat veřejnou debatu se zúčastněnými stranami → Komise a Poradní výbor pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
- podporovat členské státy, aby určily zdroje konkrétní regulační zátěže vytvořené jejich vlastními právními předpisy, jimiž se provádějí předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a vnitrostátními právními předpisy, a analyzovat vnitrostátní zprávy o provádění s cílem určit osvědčené postupy a podpořit výměnu informací → členské státy ve spolupráci s Komisí a
- posoudit situaci mikropodniků v nízkorizikových odvětvích a zvážit, jak by bylo možné zjednodušit posuzování rizik včetně dokumentace → Komise.

4.5 Zabývat se problematikou stárnoucí pracovní síly, vznikajícími novými riziky, prevencí onemocnění souvisejících s prací a nemocí z povolání

Kvůli měnícím se technologiím, novým výrobkům a uvádění nových chemických látek na trh je nezbytné shromáždit a vyhodnotit spolehlivé vědecké důkazy, aby bylo možné určit, jak se lze nejlépe vyrovnat se vznikajícími novými riziky. Orgány EU, zejména Komise, by měly za tímto účelem shromáždit dostupné odborné znalosti nejvyšší kvality.

Zvláštní pozornost a cílené opatření kromě toho vyžadují také rizika, jimž jsou vystaveny konkrétní věkové skupiny, pracovníci s postižením a ženy. Pilotní projekt týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví starších pracovníků při práci určí způsoby, jak podporovat fyzické a duševní zdraví starších pracovníků. Rovněž poskytne příklady osvědčených postupů a usnadní výměnu informací³². K řešení problému spojeného se stárnoucí pracovní silou přispívá i společný program Asistované žití v přirozeném prostředí.

Důležitou součástí následného hodnocení stávajících právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci bude posouzení nově vznikajících rizik na základě vědeckých důkazů a šíření výsledků.

Opatření od roku 2014:

- vytvořit síť odborníků a vědců zabývajících se bezpečností a ochranou zdraví při práci a zjistit, zda je potřeba zřídit nezávislý vědecký poradenský subjekt, který by svými doporučeními přispíval k práci Komise → Komise,
- podporovat Evropské observatorium rizik v šíření zjištění mezi relevantními subjekty → Komise ve spolupráci s EU-OSHA,
- podporovat identifikaci a výměnu osvědčených postupů pro zlepšování podmínek v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro zvláštní kategorie pracovníků, např. starší pracovníky, nezkušené mladší pracovníky (včetně těch, kteří jsou zaměstnání na základě různých forem smluv na dobu určitou), učně, pracovníky s postižením a ženy → EU-OSHA,
- prosazovat rehabilitační a reintegrační opatření prováděním výsledků pilotního projektu Evropského parlamentu pro starší pracovníky a kampaně „Zdravá

³² https://osha.europa.eu/en/priority_groups/ageingworkers/ep-osh-project

pracoviště“, která proběhne v letech 2016–2017 → Komise ve spolupráci s EU-OSHA a

- určit a šířit osvědčené postupy prevence duševních problémů při práci → EU-OSHA.

4.6 Zlepšit shromažďování statistických údajů a vytvořit informační základnu

Pro tvorbu politiky na základě důkazů je důležité shromažďovat spolehlivé, včasné a srovnatelné statistické údaje o pracovních úrazech a nemocech z povolání, expozici na pracovišti a onemocněních souvisejících s prací a analyzovat náklady a přínosy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Pokud jde o pracovní úrazy, nařízení Komise (EU) č. 349/2011³³ stanovilo, že od roku 2013 budou každoročně shromažďovány údaje. Nadále však existují určité problémy, pokud jde o údaje o expozicích na pracovišti a onemocněních souvisejících s prací. Proto je stále obtížné srovnávat výsledky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v různých členských státech a na základě důkazů z těchto srovnání vyvodit politické závěry. Pokud jde o nemoci z povolání a onemocnění související s prací, je situace obzvláště složitá.

Odborníci na vnitrostátní statistiku a statistiku EU by proto měli spolupracovat a důrazněji usilovat o lepší shromažďování údajů a vypracování společných přístupů, aby určili a změřili rizika pro zdraví pracovníků, a zároveň patřičně zohlednili odpovídající administrativní náklady pro podniky a vnitrostátní správní orgány.

Opatření od roku 2014:

- posoudit kvalitu údajů o pracovních úrazech, které členské státy poskytují v rámci shromažďování údajů pro evropské statistiky o pracovních úrazech (ESAW), s cílem zlepšit pokrytí, spolehlivost, srovnatelnost a včasnost → Komise a vnitrostátní příslušné orgány,
- do konce roku 2016 prozkoumat různé možnosti, jak zlepšit dostupnost srovnatelných údajů o nemocech z povolání na úrovni EU, a posoudit proveditelnost předávání zjednodušených údajů → Komise a vnitrostátní příslušné orgány,
- zahájit v rámci Poradního výboru pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci za podpory národních odborníků diskuse s cílem formulovat doporučení k tvorbě společné databáze expozic na pracovišti → Komise, Poradní výbor pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a národní odborníci,
- do roku 2016 prozkoumat možnosti, jak zlepšit informace o nákladech a přínosech v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a
- do roku 2016 vyvinout nástroj, jehož pomocí bude možné sledovat provádění strategického rámce EU na období 2014–2020, včetně ukazatelů politiky a výsledků, které budou vycházet z hodnocení strategie z roku 2009 → Komise a Poradní výbor pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

³³ Nařízení Komise (EU) č. 349/2011 ze dne 11. dubna 2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1338/2008 o statistice Společenství v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pokud jde o statistiku pracovních úrazů, Úř. věst. L 97, 12.4.2011, s. 3–8.

4.7 Lépe koordinovat úsilí EU a mezinárodní úsilí o řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a spolupracovat s mezinárodními organizacemi

V globalizované ekonomice je v zájmu EU zvyšovat pracovní normy a zlepšovat jejich účinné celosvětové uplatňování, a to prostřednictvím vícestranné činnosti ve spolupráci s příslušnými mezinárodními subjekty a dvoustranné činnosti v rámci vztahů EU se třetími zeměmi. EU rovněž musí podporovat kandidátské země a potenciální kandidátské země v tom, aby uvedly svoji strukturální kapacitu a právní předpisy do souladu s požadavky práva EU.

Mezinárodní partneři i pozorovatelé uznávají referenční úlohu politiky EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. To se v posledních letech odráželo v rychlém rozšiřování dvoustranné spolupráce, nikoli pouze s tradičními partnery z vyspělých ekonomik, jako jsou např. Spojené státy, ale také a zejména s novými partnery z rozvíjejících se ekonomik, např. z Číny a Indie.

Komise může smysluplně přispívat ke snižování počtu pracovních úrazů a nemocí z povolání na celém světě. Je třeba, aby EU zejména společně s Mezinárodní organizací práce a dalšími specializovanými organizacemi, např. Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), na základě probíhající spolupráce společně usilovaly o to, aby bylo dosaženo lepších výsledků jak v EU, tak především mimo ni. Je třeba zlepšit operační spolupráci, aby byl zaručen jednotný a soudržný přístup, a lépe využívat synergie na úrovni EU a úrovni mezinárodní.

Opatření od roku 2014:

- nadále podporovat kandidátské země během přístupových jednání o kapitole 19 a potenciální kandidátské země, na které se již vztahuje dohoda o přidružení a spolupráci, v úsilí o sladění svých právních předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci s právem EU → Komise,
- posílit spolupráci v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to zejména s Mezinárodní organizací práce, ale také s WHO a OECD → Komise,
- zahájit přezkum memoranda o porozumění s Mezinárodní organizací práce, aby lépe odráželo politiku v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci → Komise,
- přispívat k provádění kapitoly o udržitelném rozvoji v dohodách EU o volném obchodu a investicích v souvislosti s bezpečností a ochranou zdraví při práci a pracovními podmínkami → Komise,
- zabývat se nedostatky v celosvětovém dodavatelském řetězci, zejména společně s Mezinárodní organizací práce, a přispívat v tomto ohledu k iniciativám G20 pro bezpečnější pracoviště → Komise a
- posílit probíhající spolupráci a dialog o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci se strategickými partnery → Komise.

5. NÁSTROJE EU

5.1 Právní předpisy

Právní předpisy prokázaly, že jsou cenné, neboť EU poskytují společný soubor definic, norem, metod a preventivních nástrojů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Legislativní rámec v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci platný v celé EU má zásadní význam pro zajištění vysoké úrovně ochrany pracovníků a nastolení rovnocenných podmínek pro všechny společnosti bez ohledu na jejich velikost, umístění či odvětví činnosti.

Z důkazů je patrné, že hlavní hybnou silou řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve většině zařízení zůstává plnění právních závazků a provádění vynucovacích opatření přijatých kontrolními subjekty včetně inspektorátů práce³⁴.

Avšak vzhledem k široké škále praktických situací, pokud jde o velikost společností a různorodost pracovní síly, a k potřebě navrhovat cílená a účinná politická opatření by měly být rovněž využívány nelegislativní nástroje, aby bylo v praxi dosaženo pokroku. Mezi tyto nástroje patří srovnávání, vymezování a výměna osvědčených postupů, zvyšování povědomí, stanovení dobrovolných norem a tvorba snadno použitelných nástrojů informačních technologií.

Komise bude nadále monitorovat, jak členské státy provádějí právní předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, aby zaručila, že jsou odpovídajícím způsobem dodržovány. Výsledky probíhajícího hodnocení právních předpisů EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pomohou utvářet budoucí iniciativy Komise.

5.2 Fondy EU

V současnosti 13 členských států využívá Evropský sociální fond (ESF), aby zlepšily provádění svých vnitrostátních politik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Členské státy jsou podněcovány k tomu, aby využívaly ESF a další evropské strukturální a investiční fondy k financování opatření týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V programovém období 2014–2020 budou finanční prostředky z ESF k dispozici na podporu opatření, jež mají mimo jiné podporovat udržitelné, kvalitní zaměstnání a sociální začlenění, a to zejména prostřednictvím:

- investiční priority týkající se „přizpůsobování se změnám ze strany pracovníků, podniků a podnikatelů“, a to navrhováním a prováděním inovativních a produktivnějších způsobů organizace práce včetně ochrany zdraví a bezpečnosti při práci, odbornou přípravou, vzdělávacími programy, rozšířeným používáním osvědčených postupů atd.,
- prodloužení zdravějšího pracovního života vývojem a prováděním opatření na podporu zdravého prostředí a dobrého duševního rozpoložení v práci. Tuto problematiku lze řešit prostřednictvím investiční priority týkající se „aktivního a zdravého stárnutí“,
- podporou nábory lidí s chronickým či vzácným onemocněním, postižením či duševní poruchou či jejich návratu do práce prostřednictvím integrovaných postupů, které kombinují různé formy opatření pro zaměstnatelnost, např. individualizovanou podporu, poradenství, poskytování pokynů, přístup k obecnému a odbornému vzdělávání a odborné přípravě, jakož i přístup ke službám, zejména službám zdravotnickým a sociálním,
- vypracování a provádění opatření na podporu zdravého životního stylu a řešení otázek zdravotních determinantů pracovního/environmentálního původu (např. expozice toxickým látkám, tabákovému kouři v prostředí), které souvisejí s nemocemi včetně rakoviny,
- podporou činností v oblasti zvyšování povědomí / odborné přípravy zaměřených na inspektory práce s cílem zlepšit jejich znalosti/dovednosti a správní kapacitu pro řešení otázek týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

³⁴ *Evropský průzkum podniků na téma nových a vznikajících rizik (Enterprise Survey on New and Emerging Risks, ESENER) – Řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zpráva Evropského observatoria rizik z roku 2010.*

- podporou odborné přípravy prováděné malými a středními podniky, pokud jde o provádění nástroje OiRA a jiných nástrojů informačních technologií ve všech členských státech.

Kromě toho bude využit operační program pro zaměstnanost a sociální inovaci, a to na prosazování opatření podporujících spolupráci, komunikaci a shromažďování odborných znalostí v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Finanční příležitosti k řešení společenských výzev spojených se zdravím, demografickou změnou a dobrými životními podmínkami poskytne nový rámcový program EU pro výzkum a inovace na období od roku 2014 do roku 2020 (Horizont 2020³⁵). Mezi oblastmi, na něž je kladen důraz, patří:

- porozumění zdraví,
- stárnutí a nemoci,
- zlepšení aktivního a zdravého stárnutí,
- účinná podpora zdraví,
- prevence nemocí a
- připravenost a screening.

Tyto oblasti odrážejí potřebu „translačního“ integrovaného přístupu k výzvám, který bude podporovat jak dlouhodobější a střednědobý výzkum, tak krátkodobé inovační činnosti.

Regionům bylo navrženo, aby inovace s využitím IKT pro aktivní a zdravé stárnutí označily za jednu z prioritních oblastí pro inteligentní specializaci, které mají být financovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR). Soulad a synergie s evropským inovačním partnerstvím v oblasti aktivního a zdravého stárnutí a s (druhým) společným programem Asistované žití v přirozeném prostředí nabízejí další možnosti financování a možnosti pro tržní rozvoj.

5.3 Sociální dialog

V souladu s ustanoveními Smlouvy hrají důležitou úlohu při koncipování a provádění politik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a při prosazování bezpečného a zdravého prostředí v Evropě sociální partneři EU. Sociální partneři EU ukázali, že jsou schopni nacházet odpovědi, které vyhovují jak zájmům pracovníků, tak společností, a přímo přispěly k provádění strategií EU v této oblasti. Dohody se sociálními partnery EU (např. víceodvětvová dohoda o krystalickém křemenu a odvětvové dohody o používání ostrých nástrojů ve zdravotnictví a o pracovních podmínkách v odvětví námořní dopravy), prováděné autonomně nebo prostřednictvím právních předpisů³⁶, a další iniciativy sociálních partnerů mají přímý dopad na bezpečnost a zdraví pracovníků.

³⁵ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení Horizontu 2020 – rámcového programu pro výzkum a inovace (2014–2020), KOM(2011) 809 v konečném znění.

³⁶ V případě provádění prostřednictvím právních předpisů po posouzení provedeném Komisí, které se zaměří na reprezentativnost, soulad s právem EU, dopad na malé a střední podniky a případně na analýzu nákladů a přínosů.

Komise bude nadále podporovat práci sociálních partnerů EU a jejich vnitrostátních přidružených organizací, pokud jde o politiky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které spadají do jejich autonomních pracovních programů. Vyzývá výbory pro sociální dialog, aby zvážily, jak lze účinně oslovit mikropodniky a malé podniky a vyvíjet inovační řešení v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Sociální partneři EU se také vyzývají, aby přispěli k probíhajícímu hodnocení legislativního *acquis* EU.

Je třeba zlepšit synergie mezi příspěvky k sociálnímu dialogu EU na úrovni, která protíná různá odvětví, a příspěvky na úrovni jednotlivých odvětví a provádění strategických priorit EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zároveň plně respektovat autonomii sociálních partnerů.

Zásadní význam má zajištění toho, aby se sociální partneři ztotožnili s nynější rámcovou strategií EU, a to i tak, že budou zapojeni do navrhování a provádění konkrétních iniciativ na úrovni EU a členských států, místní úrovni a úrovni jednotlivých pracovišť. V tomto ohledu by měly klíčovou roli hrát Tripartitní poradní výbor pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a struktury evropského sociálního dialogu.

5.4 Komunikace a informace

Úspěch každé politiky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve značné míře závisí na účinnosti komunikačních kanálů a nástrojů používaných různými dotčenými subjekty od tvůrců politiky po pracovníky samotné.

Média jako internet, on-line aplikace a sociální síť poskytují širokou škálu možných nástrojů, které je třeba důkladněji prozkoumat a které mohou být účinnější než běžné způsoby, jak oslovit mladší pracovníky. Komise bude podporovat zúčastněné subjekty včetně sociálních partnerů, odborníků na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, zástupců mikropodniků a malých podniků a profesních sdružení v tom, aby se ve větší míře zapojili do provádění právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Agentura EU-OSHA hraje důležitou úlohu při shromažďování a šíření relevantních informací o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, při usnadňování výměny osvědčených postupů a vývoji kampaní na zvyšování povědomí, a tím přispívá k účinnějšímu provádění politiky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na úrovni EU. Agentura EU-OSHA vývojem databáze osvědčených postupů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci přispěje k tomu, že společnosti budou lépe provádět politiky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Agentura EU-OSHA bude nadále provádět celoevropské kampaně na zvyšování povědomí o otázkách bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zároveň zaručí lepší interakci využitím sociálních médií.

5.5 Synergie s dalšími oblastmi politiky

Ke zlepšení pracovního prostředí může přispívat také veřejná politika v jiných oblastech. Je třeba aktivněji vyhledávat potenciální synergie s politikou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Klíčové jsou v tomto ohledu tyto oblasti:

- vzdělávání: Zvyšování povědomí o problematice bezpečnosti a ochrany zdraví při práci začíná ve škole. Podle různých doporučení je třeba lépe zohlednit otázky

bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve školních osnovách (zejména v rámci odborné přípravy) a lépe podporovat duševní zdraví a pohodu³⁷. Uskutečnily se úspěšné pilotní projekty³⁸, je však třeba lépe šířit jejich výsledky. Je třeba pokračovat v informování a odborné přípravě podnikatelů,

- výzkum: Byly stanoveny výzkumné priority v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zaměřují se na dopad stárnutí, globalizaci, nové technologie a nemoci z povolání a onemocnění a postižení související s prací. Je třeba lépe šířit výsledky tohoto výzkumu a lépe je zohlednit při tvorbě politiky,
- veřejné zdraví: Je třeba zajistit lepší koordinaci mezi tvůrci politiky, aby bylo možné vycházet ze stávajících programů a pokynů a vytvářet synergie. Prostřednictvím společné akce pro duševní zdraví a pohodu a v rámci evropského inovačního partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí³⁹ je třeba zajistit spolupráci se zúčastněnými stranami (konečnými uživateli, veřejnými orgány, průmyslovým odvětvím). Tím se zlepší podmínky pro přijímání inovací a pro investice do inovací,
- životní prostředí: Je třeba usilovat o to, aby se politika týkající se životního prostředí a ochrana pracovníků více doplňovaly a byly soudržnější, jelikož pracoviště lze považovat za mikroprostředí, v němž může docházet k obdobné expozici nebezpečným látkám, třebaže na určitých úrovních a se specifickými determinanty,
- průmyslová politika: Jednoduchá řešení, např. pokyny, jak předcházet úrazům či dát najevo, že dochází k expozici vibracím, mohou malým a středním podnikům pomoci hospodárněji provádět požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, neboť tyto podniky nebudou muset na provádění posudků najímat odborníky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Je třeba usilovat o to, aby byla zvýšena soudržnost a vytvořeny synergie mezi průmyslovou politikou a politikou týkající se ochrany pracovníků, a to zejména pokud jde o chemické látky,
- rovnost: Politika v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci může přispět k boji proti diskriminaci a k prosazování rovných příležitostí v politikách EU, zejména podporou přesného provádění směrnice 2000/78/ES⁴⁰, která se týká ochrany zdraví a bezpečnosti zdravotně postižených osob při práci, a směrnice 2006/54/ES⁴¹, která zakazuje méně příznivé zacházení se ženami v souvislosti s těhotenstvím nebo mateřskou dovolenou.

³⁷ OECD (2012), *Jste znechuceni prací? Mýty a skutečnosti a duševním zdravím a práci, Duševní zdraví a práce. (Sick on the Job? Myths and Realities about Mental Health and Work, Mental Health and Work.)*

³⁸ Integrace neboli „začlenění“ otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci do vzdělávacích forem je klíčovou součástí vývoje kultury prevence, neboť děti a mladí lidé se tak učí žít a pracovat bezpečně. EU-OSHA poskytuje rozsáhlé informace o osvědčených postupech v této oblasti.
<https://osha.europa.eu/en/topics/osheeducation>.

³⁹ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm?section=active-healthy-ageing&pg=about

⁴⁰ Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, Úř. věst. L 303, 2.12.2000.

⁴¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (přepracované znění), Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23.

6. PROVÁDĚNÍ STRATEGICKÉHO RÁMCE PRO BEZPEČNOST A OCHRANU ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Toto sdělení vymezuje rámec pro opatření, spolupráci a výměnu osvědčených postupů v oblasti ochrany zdraví a bezpečnosti při práci na období let 2014–2020, který lze provést pouze za aktivní spolupráce s vnitrostátními orgány a sociálními partnery. Komise proto bude s klíčovými zúčastněnými stranami v relevantních fórech otevřeně diskutovat o názorech a návrzích obsažených v tomto sdělení a ve vhodných případech je zapojí do prováděcích opatření. Obzvláště důležité budou názory orgánů EU, sociálních partnerů, specializovaných výborů, např. Poradního výbor pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a Výboru vrchních inspektorů práce a agentury EU-OSHA.

Tento strategický rámec bude přezkoumán v roce 2016 s ohledem na výsledky následného hodnocení *acquis* EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a na pokrok při jeho provádění.

Komise zaručí, že bude provádění strategického rámce monitorováno, přičemž budou využita stávající fóra a do monitorování se v plném rozsahu zapojí orgány EU a všechny relevantní zúčastněné subjekty.